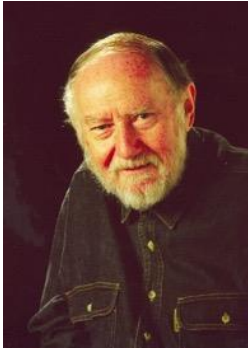

Ioan (János, Yohan) Taub

(14 mai, 1927, Halmeu, jud. Satu-Mare – 4 februarie 2010, Budapesta)

Regizor, director de teatru, profesor de dramaturgie

În 2002. (Foto de la Adrienne Darvay Nagy)

Taub a marcat o etapă importantă din istoria teatrului contemporan din România și din străinătate.

S-a născut într-o familie de evrei, tatăl Lázár Taub, mama Ana, născ. Schwartz. A absolvit Liceul Israelit din Timișoara în 1945. Era un fotbalist pasionat și un dansator talentat care a participat la spectacolele ansamblului muncitoresc "Flacăra".

În 1954 a absolvit Facultatea de Artă Teatrală din Cluj. S-a alăturat trupei de la secția maghiară, recent înființată, a teatrului din Timișoara. Directoratul său artistic început în 1956 va conduce la înființarea Teatrului Maghiar de Stat din Timișoara, la 1 octombrie 1957. Prim-regizorul teatrului a devenit astfel și primul director al noii instituții teatrale. La plecarea sa în 1961 pentru a reforma teatrul maghiar de stat din Cluj, Taub János a lăsat în urmă una dintre cele mai frumoase și prolifiche perioade ale teatrului maghiar din Banat.

Între 1965–1971 a fost regizor principal la *Állami Magyar Színház* din Cluj, iar din 1971 până în 1974 a făcut parte din colectivul Teatrului Național din Timișoara. Din 1972-1973 a început colaborarea la Teatrul Bulandra din București. Răsunătorul succes al montării piesei *"Joc de pisici"* de Örkény István l-a adus definitiv la București, unde a devenit regizorul Teatrului Bulandra. În paralel cu activitatea de regizor, a predat la Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică București.

În 1981 a emigrat în Israel. A predat la Universitatea din Tel Aviv și a regizat piese de teatru la teatrele Habima și Kameri.

În 1986 s-a stabilit în Ungaria. Din 1986, avea să impună marile sale spectacole pe scenele din Ungaria iar mai apoi, în 1993, a devenit membru fondator al Teatrului de Artă din Budapesta. Din 1989 până la moarte (2010), Taub János a trăit la Budapesta, fiind prezent pe afișe atât în Germania cât și în Austria și Italia.

Deceniul petrecut la Teatrul "Bulandra" a lăsat în conștiința publicului un număr important de spectacole de referință semnate de János Taub, precum *"Joc de pisici"* de Örkény István (1973), *"Ivanov"* de A. P. Cehov (1975) cu Emmerich Schäffer în rolul titular, *"Pelicanul"* de Strindberg (1976), *"Soldatul fanfaron"* de Plaut, cu tânărul Mircea Diaconu în rolul lui Palaestrio, *"Micii burghezi"* de Gorki (1978), *"Menajeria de sticlă"* de Tennessee Williams (1978), *"Floriile unui geambaș"* de Sütő András (1980). După premiera din 1976 de la Teatrul "Bulandra", *"Soldatul fanfaron"* a avut și o premieră germană în 1991 la Ingolstadt și una maghiară în 1988 la Budapesta. De asemenea și *"Furtuna"* lui Shakespeare, în lectura lui Taub, a avut trei premiere în trei limbi: după premiera Teatrului "Matei Millo" din Timișoara, devenit în acel an, 1970, Teatrul Național din Timișoara, a urmat premiera într-o nouă traducere în ebraică în 1984 la Teatrul Cameri din Tel-Aviv și, mai apoi, cea de la Naționalul din Budapesta în 1990. *"Jurnalul unui nebun"* de Gogol, ultima lui premieră de la Teatrul Evreiesc din București, din 1980, a fost montată ulterior în limba maghiară la Budapesta în 1987, în ebraică în 1988 la Habima și în limba germană în 1992, la teatrul din Erlagen. Și *"Procuratorul lui Caligula"* de Székely János fost abordat de mai multe ori: trei montări în limba maghiară, în 1997, 1998, 2002 și una în ebraică (în 1987). (Informații de la Adrienne Darvay Nagy)

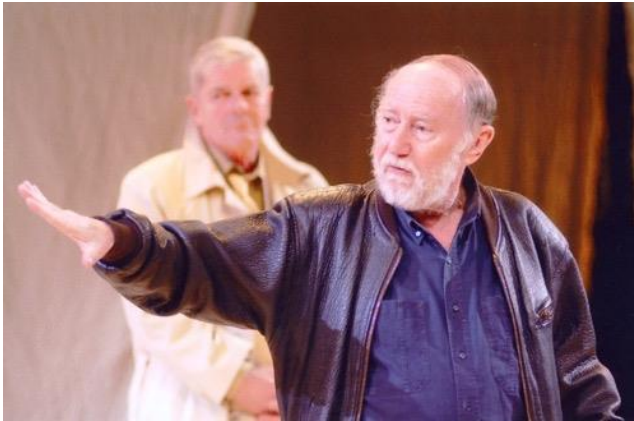
"Redescoperirea" regizorului Ioan Taub pe scena românească a avut loc în 1992, la noua ediție a Festivalului de Teatru de la Piatra Neamț, succesul spectacolului *"Imnul"* de Schwajda György, în regia lui Taub János, fiind urmat mai apoi de alte titluri prezentate inclusiv în orașul unde și-a început cariera, Timișoara.

A fost căsătorit cu Eva Winkler, balerină, prima balerină la Timișoara.

Pe 10 februarie 2010 a fost înmormântat la cimitirul evreilor din Óbuda.

Tabloul de absolvenți al Liceului Teoretic Israelit din Timișoara 1944/1945

Taub János în 2002. Foto: Teatrul Național din Budapesta

Distincții

1991 Premiul Magyar Művészetért Alapítvány (Fundația Artei Maghiare)
1991 Színikritikusok díj (Premiul Criticilor de teatru)
2002 Kossuth-díj

Surse

Darvai Nagy Adrienne, *Színjáték – Rendezte Taub János*, Corvina Kiadó, 2020
wikipedia maghiară https://hu.wikipedia.org/wiki/Taub_J%C3%A1nos

Romániai Magyar Irodalmi Lexikon
<http://lexikon.kriterion.ro/szavak/4607/>

Bodor Pál, Születésnap levele – Taub Jánosnak
http://www.terasz.hu/main.php?id=egyeb&page=cikk&cikk_id=7965&rovat_id=144

Magyar színházművészeti lexikon. Főszerk. Székely György. Budapest: Akadémiai. 1994. ISBN 963-05-6635-4 Online elérés

MTI ki kicsoda 2009. Szerk. Hermann Péter. Budapest: Magyar Távirati Iroda. 2008. ISBN 978-963-1787-283